

Overeenkomsten, op 9 juli 1961 te Athene gesloten, betreffende de associatie tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 12 januari 1962.

De wens, dat deze overeenkomsten aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 11 februari 1962.

's-Gravenhage, 12 januari 1962.

INHOUD

	Blz.
I. Inleiding	1
II. Structuur en werking van de douane-unie	3
1. Tariefafbraak	3
2. Aanvaarding van het gemeenschappelijke douanetarief door Griekenland	4
3. Afschaffing van de kwantitatieve beperkingen	4
III. Bepalingen betreffende landbouwprodukten	5
1. Beginsel en regels voor de harmonisatie van het landbouwbeleid	5
2. Te treffen maatregelen die vooruitlopen op de harmonisatie van het landbouwbeleid	5
3. Specifieke maatregelen met het oog op bepaalde produkten	6
4. Maatregelen tot verzachting of vrijwaring betreffende de regeling voor landbouwprodukten	7
IV. Gemeenschappelijke acties en harmonisatiemaatregelen op de andere terreinen van de overeenkomst	7
1. Verkeer van personen en verlenen van diensten	7
2. Vervoer	8
3. Bepalingen betreffende de mededinging, het belastingwezen en de aanpassing van de wetgevingen	8
4. Economisch beleid	8
5. Betalingen en kapitaalverkeer	8
6. Handelspolitiek	8
V. Financiële hulp	9
VI. Algemene en slotbepalingen	9
1. Institutionele bepalingen	9
2. Andere bepalingen van algemene aard	10

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hiernevens over te leggen de op 9 juli 1961 te Athene gesloten overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland, met bijlagen en protocollen, alsook de verklaringen gehecht aan de terzelfder tijd ondertekende slotakte, alsmede twee eveneens terzelfder tijd gesloten overeenkomsten (*Trb.* 1961, 132, 133 en 134)¹⁾.

Een toelichtende nota ter zake gelieve U Hoogedelgestrenge hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zullen de overeenkomsten c.a. alleen voor Nederland en Nederlands Nieuw-Guinea gelden.

Eveneens ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, van de Grondwet heb ik de eer U Hoogedelgestrenge mede te delen, ter vertrouwelijke kennisneming door de leden, de bij genoemde overeenkomsten behorende vertrouwelijke brieven, op 30 maart 1961 tussen de directeur-generaal voor de Buitenlandse Betrekkingen van de Europese Gemeenschap en de voorzitter van de Griekse delegatie gewisseld²⁾.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

Toelichtende nota

I. INLEIDING

De Associatieovereenkomst tussen Griekenland en de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) is de eerste, welke is tot stand gekomen ingevolge artikel 238 van het E.E.G.-verdrag (zie laatstelijk *Trb.* 1957, 249), dat bepaalt dat de Gemeenschap met andere Staten overeenkomsten kan sluiten, welke door wederzijdse rechten en verplichtingen, gemeenschappelijk optreden en bijzondere procedures worden gekenmerkt. Zij is zowel voor Griekenland als voor de zes Lid-Staten der Gemeenschap en voor deze Gemeenschap zelf van het allergrootste politieke en economische belang, en zij vormt een wezenlijke bijdrage tot het streven naar een hechtere samenwerking in groter Europees verband.

De Griekse Regering gaf bij schrijven van 8 juni 1959 de wens te kennen tot een nauwere samenwerking met de Gemeenschap te geraken en daartoe een associatie aan te gaan; dit verlangen was zowel geïnspireerd door het bestaan van traditionele, politieke, culturele en handelsbetrekkingen tussen Griekenland en de Lid-Staten der Gemeenschap als door de noodzaak aansluiting te zoeken bij de groeiende toenadering tussen de Europese Staten in het algemeen. Het besluit van een aantal Europese Staten een tweede regionale groepering in Europa te vormen, gebaseerd op een vrijhandelszone, stelde

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

²⁾ Nedergelegd ter griffie, ter vertrouwelijke kennisneming door de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

namelijk de Europese Staten, die geen deel uitmaakten van een der beide groeperingen, voor zeer netelige politieke en economische problemen. Gezien de geografische ligging van Griekenland, vreesde de Griekse Regering een economisch isolement. Een nauwe associatie met de Gemeenschap zou volgens de Griekse Regering geen onoverkomelijke technische moeilijkheden bieden; enerzijds immers vertoont de structuur der Griekse economie overeenstemming met die der Lid-Staten, terwijl Griekenland anderzijds bereid was terstond een aantal verplichtingen op zich te nemen in het kader van een op een douane-unie gebaseerde associatie.

De Gemeenschap ontving het verzoek der Griekse Regering met belangstelling. Tijdens de eerste bespreking in de Raad der E.E.G., op 25 juli 1959, werd reeds besloten oriënterende besprekingen te openen. Ook aan de zijde der Gemeenschap werd, na analyse van de omstandigheden, die de bestaande en te verwachten economische betrekkingen tussen Griekenland en de Gemeenschap kenmerken, een associatieovereenkomst de meest geschikte vorm geacht om op het Griekse verzoek in te gaan. Deze overeenkomst zou niet alleen douaneregelingen moeten bevatten, maar ook die regelingen, welke de Gemeenschap steeds heeft beschouwd als de noodzakelijke aanvulling van een douane-unie, zonder daarbij het verschil tussen de betrekkingen, welke een associatie medebrengt en die, welke het gevolg zijn van een toetreding tot de Gemeenschap uit het oog te verliezen. Deze keuze was in overeenstemming met het streven der Gemeenschap om tegenover derde Staten een liberaal en open beleid te voeren, alsook om de banden te versterken met die Europese Staten, die bereid zijn de regels en beginselen van het Verdrag van Rome voor zoveel mogelijk te onderschrijven.

Ook de Regering heeft voortdurend in positieve zin tegenover het Griekse associatieverzoek gestaan, aangezien inwilliging daarvan naar haar oordeel zou kunnen bijdragen tot versteviging der positie van Griekenland als westelijke bondgenoot. Zoals reeds in de memorie van toelichting op hoofdstuk V van de rijksbegroting voor het dienstjaar 1962 werd gesteld (blz. 12, linkerkolom), is door de totstandkoming van de Overeenkomst het open karakter van de Gemeenschap geaccentueerd en de verbondenheid van de landen van het vrije Europa gedemonstreerd. Deze associatie, welke mettertijd tot een volledige toetreding tot de Gemeenschap zal kunnen leiden, vormt dan ook een mijlpaal op de door de ondertekenaars van het Verdrag van Rome ingeslagen weg.

De structuur der Griekse economie — die een in hoofdzaak middellandse-zeekarakter heeft en voornamelijk op landbouw is gebaseerd — en de hieruit voor Griekenland voortvloeiende problemen, leidden de Gemeenschap noodzakelijkerwijs tot het overwegen van bepaalde tegemoetkomingen aan Griekse wenssen. Hiertegenover staat echter, dat Griekenland een markt van ca. 9 miljoen verbruikers vormt, die niet onaanzienlijke afzetmogelijkheden biedt voor bepaalde produkten der Gemeenschap. De vooruitzichten zijn des te gunstiger, omdat de Griekse Regering zich voor een gezonde ontplooiing der Griekse economie reeds aanzienlijke inspanningen heeft getroost. De Gemeenschap wenste de Griekse Regering hierin te steunen en haar aldus in staat te stellen Griekenland op het niveau te brengen van andere, meer begunstigde Europese landen.

De fundamentele doeleinden, welke de Overeenkomstsluitende Partijen zich hebben gesteld, zijn neergelegd in de preambule en in titel I der Overeenkomst.

In de preambule wordt de nadruk gelegd op de politieke strekking der associatieovereenkomst, die in overeenstemming is met de traditie van Europese samenwerking, waarbij Griekenland daadwerkelijk is betrokken uit hoofde van zijn bijzondere geografische ligging aan de rand van Europa en in verband met zijn rol in het kader van het Atlantisch bondgenootschap.

In de preambule worden ook de algemene doelstellingen omschreven, die op economisch gebied moeten worden bereikt: de voortdurende verbetering van de levensomstandigheden door een versnelde economische vooruitgang en een harmonische uitbreiding van het handelsverkeer; het ontwikkelen of het

scheppen in Griekenland van een economische activiteit, welke het verschil tussen de Griekse economie en die der Lid-Staten van de Gemeenschap vermindert en de mogelijkheid van een volledige toetreding van Griekenland tot de Gemeenschap naderbij brengt.

In het kader van deze doelstellingen geeft Titel I van de Overeenkomst (artikelen 1 t/m 5) de hoofdlijnen weer, die de associatie moeten kenmerken:

1. de gestadige en evenwichtige versterking van de handels- en economische betrekkingen tussen de Partijen, met inachtneming van de noodzaak om aan Griekenland een versnelde ontwikkeling van de economie, verruiming van de werkgelegenheid en verbetering van de levensomstandigheden te verzekeren (artikel 2, lid 1):

2. een verbod van elke discriminatie uit hoofde van nationaliteit ten nadele van onderdanen ener Overeenkomstsluitende Partij, die gevestigd zijn op het grondgebied van de andere (artikel 5), behoudens de bepalingen van Protocol nr. 1 betreffende door de overheid te gunnen opdrachten.

In het kader van deze algemene doelstellingen moesten partijen soms een keus doen uit verschillende mogelijke oplossingen, waarbij zij enkele beginselen moesten eerbiedigen, die zowel verband houden met de noodzaak om in de Associatie een zeker evenwicht tussen Griekenland en de Zes te handhaven als met de noodzaak de autonomie der Gemeenschap te verzekeren:

a. Daarom is, ten einde een bevredigende werking der overeenkomst te verzekeren, besloten aan het institutionele systeem der Associatie een bilateraal karakter te geven. Aangezien de bepalingen der overeenkomst zich veelal beperken tot het vastleggen van algemene beginselen en aan de Associatieraad is overgelaten om op grond hiervan maatregelen vast te stellen, is het duidelijk, dat dit bilaterale karakter — de Associatieraad moet zich met eenstemmigheid uitspreken, waarbij Griekenland beschikt over één stem en de Gemeenschap en de Lid-Staten te zamen eveneens één stem hebben — op vele gebieden der overeenkomst tot uiting zal komen.

Dit bilaterale beginsel brengt mede, dat aan Griekenland in verhouding grotere bevoegdheden worden verleend dan aan elk der Lid-Staten afzonderlijk. De eenheid der Gemeenschap is echter essentieel in de associatieverhouding, weshalve bezwaarlijk een institutioneel stelsel op een ander dan een bilaterale basis mogelijk bleek.

Niettegenstaande het bilaterale karakter der overeenkomst, bleek het noodzakelijk, dat de associatieovereenkomst ook door de Lid-Staten zou worden ondertekend en — indien zulks staatsrechtelijk vereist zou zijn — aan de goedkeuring der nationale Parlementen zou worden onderworpen. Deze noodzaak vloeit voort uit de omstandigheid, dat bepaalde maatregelen — bij voorbeeld die betreffende de financiële bijstand — niet tot de eigen bevoegdheid der Gemeenschap behoren.

b. Bij de opstelling der overeenkomst is in het bijzonder rekening gehouden met de huidige structuur der Griekse economie. Het was niet mogelijk op alle terreinen der overeenkomst reeds in de eerste jaren van haar werking een absolute gelijkwaardigheid te bewerkstelligen tussen de door elke partij verkregen voordelen en aangegane verplichtingen. Niettemin hebben de Overeenkomstsluitende Partijen in de gevallen, waar deze gelijkwaardigheid niet kon worden bereikt wegens verschillen tussen de Griekse economie en die der Gemeenschap, gestreefd naar een zo evenwichtig mogelijke oplossing waardoor aan Griekenland in het kader der overeenkomst tevens, gezien het peil van zijn economie, de middelen worden verschafte zijn verplichtingen na te komen.

c. Het werd nodig geacht te vermijden, dat de toepassing der associatieovereenkomst de autonomie van de Gemeenschap aantast. De regels van de associatieovereenkomst dienen die van het Verdrag van Rome zo weinig mogelijk te doorkruisen en vooral niet te leiden tot een inbreuk op de werking der Gemeenschap of tot een vertraging in haar ontwikkeling. Zulks zou immers in strijd zijn met het beoogde doel.

d. Ten slotte heeft men zich er van vergewist, dat de bepalingen van de associatieovereenkomst niet leiden tot verstoring van het evenwicht tussen de Lid-Staten der Gemeenschap. Waar specifieke voordelen aan Griekenland zijn toegekend vanwege zijn problemen op het terrein van de economische ontwikkeling of vanwege zijn bijzondere politieke situatie, is de eventueel hieruit voortvloeiende extra-last op billijke wijze over de Lid-Staten der Gemeenschap verdeeld.

Voorts zouden de aan Griekenland toegekende voordelen zoveel mogelijk ook aan de individuele Lid-Staten in hun onderlinge handelsverkeer moeten worden verleend. Derhalve is besloten, voor zover de bepalingen van de associatieovereenkomst ten gunste van Griekenland verder gaan dan de uit het Verdrag van Rome voortvloeiende verplichtingen, tot uitbreiding dezer bepalingen tot het onderlinge handelsverkeer binnen de Gemeenschap. Een voorbeeld is het op 12 juni 1961 genomen besluit tot versnelling van de tariefafbraak ten opzichte van Griekenland voor tabak, rozijnen en krenten, dat tegelijkertijd met de overeenkomstige in het kader van de associatie genomen maatregelen binnen de Gemeenschap zal worden toegepast.

Het bleek menigmaal uitermate moeilijk de overeenkomst zo te redigeren, dat rekening werd gehouden met voornoemde beginselen, met de erkende belangen der Lid-Staten in veelal zeer gevoelige sectoren, met de bijzondere structuur der Griekse economie en met de vooruitzichten die zich voor Griekenland in het kader van de associatie zullen openen. Wanneer tevens wordt bedacht, dat de associatieovereenkomst met Griekenland de eerste toepassing vormt van artikel 238 van het Verdrag van Rome, wordt het duidelijk, waarom de overeenkomst eerst op 9 juli 1961 te Athene kon worden ondertekend. In verband met artikel 238 van het E.E.G.-verdrag is daarbij het voorbehoud gemaakt, dat de Gemeenschap eerst definitief gebonden zal zijn na kennisgeving aan de andere verdragsluitende partij van de vervulling der door het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap vereiste procedures en met name van de raadpleging van het Europees Parlement. Dit advies is inmiddels uitgebracht en gaat als bijlage bij deze toelichting. In aansluiting op het advies heeft de raad vervolgens een besluit overeenkomstig artikel 238 van het E.E.G.-verdrag genomen. Dit besluit gaat eveneens als bijlage hiernevens.

De ondergetekenden mogen ten slotte in herinnering brengen, dat een chronologisch overzicht van de verschillende onderhandelingsfasen, die aan de ondertekening zijn voorafgegaan, in het verslag aan de Staten-Generaal betreffende de uitwerking en de toepassing van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie over de periode van 1 augustus 1959 tot 31 december 1960 (Bijlage *Handelingen II* 1960—1961 — 6300) is opgenomen.

II. STRUCTUUR EN WERKING VAN DE DOUANE-UNIE

De Associatie is gegrondvest op een douaneunie met betrekking tot het gehele handelsverkeer tussen de Gemeenschap en Griekenland, met uitzondering van de produkten die onder de bevoegdheid van de E.G.K.S. vallen (artikelen 6 en 69).

Artikel 7 bepaalt, dat deze douaneunie van toepassing is op de in de Lid-Staten of in Griekenland voortgebrachte goederen, met inbegrip van die welke zich daar in het vrije verkeer bevinden, onder voorbehoud van de bijzondere bepalingen van Protocol nr. 5 betreffende goederen waarvoor uit hoofde van hun oorsprong of herkomst een bijzondere regeling geldt (vergelijk het overeenkomstige protocol bij het Verdrag van Rome). In artikel 8 wordt het veredelingsverkeer geregeld (vergelijk Protocol nr. 3).

Artikel 10 bevat een vrijwaringsclausule voor gevallen van verlegging van het handelsverkeer en verstoring van de economie.

De douaneunie draagt de volgende kenmerken:

1. Tariefafbraak

a. Algemene regeling

De tariefafbraak zal in beginsel voor het grootste deel van het handelsverkeer in twaalf jaar tot stand moeten worden gebracht (artikel 6). De duur van deze overgangperiode is vastgesteld naar analogie van de duur der overgangperiode van het Verdrag van Rome.

Wat de Gemeenschap betreft, is het basisrecht waarop de verlagingen in beginsel moeten worden toegepast, het op 1 januari 1957 toegepaste recht (artikel 14, lid 1).

Griekenland zal zijnerzijds op uit de Gemeenschap afkomstige produkten verlagingen toepassen op basis van de op de datum van inwerkingtreding der overeenkomst daadwerkelijk toegepaste rechten (artikel 14, lid 2) (onder voorbehoud van de bijzondere bepalingen van Protocol nr. 7 betreffende de geschorste rechten van het Griekse douanetarief).

Het ritme, waarin de verlagingen zowel door Griekenland als door de Gemeenschap tot stand worden gebracht, wordt geregeld in artikel 14.

b. Regeling ingevolge welke voor Griekenland een langere overgangperiode in acht wordt genomen

Op verzoek van de Griekse Regering is echter — ten einde ten behoeve van bepaalde sectoren van de Griekse economie, op grond van de moeilijker situatie op mededingingsgebied, een langere aanpassingsperiode te waarborgen — voor een aantal in bijlage I der overeenkomst genoemde produkten, die ongeveer een derde van de Griekse invoer uit de Gemeenschap vertegenwoordigen, in een afbraakregeling voorzien, die zich over een periode van 22 jaar uitstrekt, overeenkomstig het in artikel 15 opgenomen tijdschema.

Ten einde aan het aldus vastgestelde systeem en aan de toepassing daarvan een zekere soepelheid te verlenen, is bepaald dat gedurende de eerste twee jaar door Griekenland eventueel wijzigingen mogen worden aangebracht in de samenstelling van de lijst van produkten van bijlage I tot een bedrag van 3 pct. van de waarde van zijn uit de Gemeenschap afkomstige invoer, zonder dat zodanige wijziging tot een verhoging van de totale waarde van de op deze lijst vermelde produkten mag leiden (artikel 15, lid 2).

Voorts bepaalt artikel 18, dat Griekenland, ten einde het scheppen van nieuwe activiteiten die zullen moeten bijdragen tot zijn economische en sociale ontwikkeling te bevorderen, gedurende de eerste twaalf jaar het recht zal hebben om, binnen zekere grenzen en voor ten hoogste negen jaar, bepaalde douanerechten in te voeren of te verhogen.

c. Mogelijkheid van een versnelde afbraak

Artikel 16 voorziet, evenals artikel 15 van het Verdrag tot oprichting der E.E.G., in de mogelijkheid van een versnelde afbraak.

d. Uitbreiding tot Griekenland van de interne maatregelen van de Gemeenschap inzake tariefafbraak

Ten einde evenwel rekening te houden met de huidige stand van de Griekse economie en bij te dragen tot de ontwikkeling daarvan, stelt Protocol nr. 6, lid 1 a), vast dat de Lid-Staten der E.E.G. met betrekking tot de uit Griekenland afkomstige produkten verder zullen gaan dan waartoe de algemene regelingen verplicht en vanaf de inwerkingtreding der Associatieovereenkomst dezelfde rechten zullen heffen die zij onderling toepassen, d.w.z. dat de Gemeenschap Griekenland zal doen profiteren van de verlagingen, welke reeds ter toepassing van het Verdrag van Rome hebben plaats gehad.

Voorts bepaalt lid 3 van Protocol nr. 6 dat de versnellingsmaatregelen die eventueel na de inwerkingtreding der associatie worden getroffen, tot Griekenland zullen worden uitgebreid, maar dat deze uitbreiding vergezeld zal moeten gaan van een — volgens door de Associatierraad vast te stellen regels — overeenkomstige inspanning van Griekenland.

e. *Uitvoerrechten en heffingen van gelijke werking*

Ten slotte bepaalt artikel 19, dat de uitvoerrechten en heffingen van gelijke werking uiterlijk vier jaar na de inwerking-treding der overeenkomst zullen worden afgeschaft.

2. *Aanvaarding van het gemeenschappelijk douanetarief door Griekenland*

Griekenland heeft in beginsel besloten het gemeenschappelijk douanetarief te aanvaarden.

a. *Programma voor de aanpassing van het Griekse tarief aan het gemeenschappelijk douanetarief*

De wijze waarop de aanpassing van het Griekse douanetarief aan het gemeenschappelijk douanetarief tot stand zal worden gebracht, wordt aangegeven in artikel 20 en zal plaatsvinden in hetzelfde tempo als hetwelk is vastgesteld in het Verdrag tot oprichting van de E.E.G.

De tariefposten waarvoor het afbraaktempo van 22 jaar geldt, zullen worden onderworpen aan aanpassingsmaatregelen die ten uitvoer zullen worden gelegd volgens een eveneens verlengd programma (artikel 20, lid 2).

In het kader van deze algemene bepalingen zijn evenwel bepaalde voorzieningen getroffen voor een soepeler toepassing daarvan (artikel 20, lid 3). Door van deze voorzieningen gebruik te maken, mag echter geen afbreuk worden gedaan aan het vrije verkeer van goederen binnen de Gemeenschap.

b. *Mogelijkheden voor Griekenland om tariefcontingenten toe te kennen aan derde landen*

Ten einde rekening te houden met bepaalde tendenzen in het handelsverkeer, die het gevolg zijn van door Griekenland gesloten bilaterale handelsovereenkomsten met sommige derde landen, stelt artikel 21 vast, dat Griekenland het recht zal hebben, bepaalde tariefcontingenten toe te kennen. Dit recht is in overeenstemming met het bepaalde in artikel 25 van het Verdrag van Rome, dat voorziet in overeenkomstige mogelijkheden voor de Lid-Staten. De toekenning van deze contingenten is in beginsel onderworpen aan de voorafgaande toestemming van de Associatierraad, behalve wanneer de totale waarde van deze tariefcontingenten jaarlijks niet meer bedraagt dan 10 pct. van de waarde van de door Griekenland uit derde landen ingevoerde produkten en wanneer de waarde daarvan per produkt niet meer bedraagt dan een derde van de totale Griekse invoer van het desbetreffende produkt (Protocol nr. 8).

Griekenland heeft bovendien het recht tariefcontingenten toe te kennen voor de invoer van uit de Verenigde Staten afkomstige goederen, indien de toepassing van de rechten van het gemeenschappelijke douanetarief een belemmering zou vormen voor het gebruik van de speciale Amerikaanse hulpbronnen. Dit zou het geval kunnen zijn, indien de prijzen der onder de hulpverleningsregeling ingevoerde goederen door de daarop toegepaste douanerechten hoger zouden worden dan van de goederen, ingevoerd onder de in de Associatie-overeenkomst vastgestelde regeling (Protocol nr. 9).

Artikel 21, lid 2, bepaalt evenwel, dat de rechten van de door Griekenland ter toepassing van de voorafgaande bepalingen toegekende tariefcontingenten niet lager mogen zijn dan die, toegepast op de uit de landen van de Gemeenschap ingevoerde goederen. De schade voor de Gemeenschap blijft derhalve beperkt tot de tarifaire preferentie.

c. *Modaliteiten voor de goedkeuring van eventueel later in het gemeenschappelijk douanetarief aan te brengen wijzigingen*

Zoals gezegd, heeft Griekenland het gemeenschappelijk douanetarief in zijn geheel aanvaard.

Griekenland bleef daarom op het standpunt staan, dat zijn aanvaarding van het gemeenschappelijke douanetarief mede zou betekenen, dat het gekend zou worden in eventuele latere besluiten tot wijziging van dat tarief.

Het was echter onmogelijk, deze medezeggenschap te aanvaarden. Immers, aan een land, dat, hoewel nauw met de Gemeenschap verbonden, in het huidige stadium niet kan voldoen aan alle door het Verdrag van Rome opgelegde verplichtingen, kan niet het recht worden toegekend zich te verzetten tegen een wijziging van elke willekeurige post van het gemeenschappelijke douanetarief die door de bevoegde instellingen van de Gemeenschap gewenst zou worden geacht.

Ten aanzien van een zeer beperkt aantal produkten, namelijk tabak, rozijnen en krenten, olijven, vioolhars (colofonium) en terpentijnolie, die voor de Griekse economie van wezenlijk belang zijn, is het evenwel mogelijk gebleken (Protocol nr. 10, leden 1 en 2) Griekenland — gedurende twaalf jaren — het recht te geven om zich in het kader van de Associatierraad te verzetten tegen een wijziging van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief met betrekking tot deze produkten, indien deze wijziging ertoe leidt, dat de op 1 oktober 1960 geldende invoerrechten naar de waarde met meer dan 20 pct. worden verhoogd of verlaagd (voor de specifieke minimum- of maximumrechten, die in het bijzonder op tabak van toepassing zijn, geldt een percentage van 10 pct.). Binnen deze grenzen behoudt de Gemeenschap dus volledige autonomie.

Overeenkomstige bepalingen zijn vastgesteld voor het geval de Gemeenschap schorsing van rechten of toekenning van tariefcontingenten, die een bepaalde omvang te boven zouden gaan, mocht overwegen (Protocol nr. 10, lid 3).

Voor deze beide categorieën van uitzonderingen gaat het dus om een praktische oplossing, waardoor het mogelijk moet zijn de vrijheid van handelen van de Gemeenschap met betrekking tot nagenoeg haar gehele douanetarief te handhaven, terwijl aan Griekenland de zekerheid wordt verschaft, dat de speciale voordelen, die hem krachtens de overeenkomst ten aanzien van bepaalde produkten worden verleend, in de praktijk niet teniet zullen worden gedaan door latere eenzijdige besluiten van de Gemeenschap. Het werd vanzelfsprekend geacht, dat deze voor Griekenland gunstige oplossing geen precedent zou kunnen vormen in geval van associatie van andere Staten (zie Verklaring nr. 2, aangenomen door de Raad op 19 mei 1961).

3. *Afschaffing van de kwantitatieve beperkingen*

De overeenkomst stelt in artikel 22 het beginsel van het verbod der kwantitatieve beperkingen aan de orde en neemt te dien aanzien de in artikel 30 van het Verdrag van Rome neergelegde beginselen over. In de praktijk (zie de artikelen 23 en 24) wordt in een eerste fase voorzien in een standstill zodra de overeenkomst in werking treedt, terwijl vervolgens een geleidelijke uitbreiding der contingenten ertoe moet leiden, dat aan het einde van de overgangperiode van 22 jaar alle beperkingen tussen Griekenland en de Gemeenschap (artikelen 25 en 26) zijn afgeschaft.

a. *Consolidatie van het liberalisatiepeil*

Van de zijde van de Gemeenschap zal op Griekenland de tussen de Zes geldende regeling worden toegepast (behalve met betrekking tot landbouwprodukten, waarvoor bijzondere voorzieningen zijn getroffen). Griekenland zal ten opzichte van de Zes op de datum van inwerkingtreding der overeenkomst 60 pct. van zijn handel met de Gemeenschap liberaliseren, welk percentage tot 75 pct. en vervolgens tot 80 pct. zal worden verhoogd, respectievelijk 5 en 10 jaar na die datum.

b. *Produkten die wel geliberaliseerd, maar niet geconsolideerd zijn*

Wat de op grond van de voorafgaande bepalingen geliberaliseerde, maar niet geconsolideerde produkten betreft, heeft Griekenland het recht opnieuw kwantitatieve beperkingen in te voeren, zij het op voorwaarde, dat het globale contingenten zal openen, die ten minste 75 pct. bedragen van de invoer uit

de Gemeenschap in het jaar, voorafgaande aan dat, waarin deze beperkingen opnieuw worden ingevoerd.

c. Niet-geliberaliseerde produkten

Wat de niet-geliberaliseerde produkten betreft, worden in de leden 2, 3 en 4 van de artikelen 25 en 26 de voorwaarden en het ritme vermeld volgens welke respectievelijk door de Lid-Staten der Gemeenschap en door Griekenland contingenten moeten worden geopend en verhoogd, ten einde volledige afschaffing tussen de Overeenkomstsluitende Partijen van de kwantitatieve beperkingen bij invoer aan het einde van de periode van 22 jaar te kunnen bereiken.

d. Uitbreiding tot Griekenland van de interne maatregelen van de Gemeenschap inzake afschaffing van kwantitatieve beperkingen

Ten einde rekening te houden met de huidige stand van de Griekse economie en bij te dragen tot de ontwikkeling daarvan, stelt Protocol nr. 6, lid 1, b, c, d en e, evenals op tariefgebied, vast, dat de Lid-Staten der Europese Economische Gemeenschap de maatregelen tot afschaffing der kwantitatieve beperkingen, die zij tot de datum van inwerkingtreding der overeenkomst onderling hebben toegepast en die zij onderling zullen treffen ter toepassing van de bepalingen van het Verdrag van Rome en van het door de Raad genomen versnellingsbesluit van 12 mei 1960, tot Griekenland zullen uitbreiden.

e. Andere bepalingen

Bijzondere bepalingen beogen de geleidelijke afschaffing van de maatregelen, welke een gelijke werking hebben als contingenten, waarvan de volledige afschaffing is vastgesteld op het einde van de overgangperiode van twaalf jaar (artikel 27), van de kwantitatieve beperkingen bij uitvoer (artikel 28), alsmede van de geleidelijke afschaffing van het in Griekenland bestaande stelsel van waarborgen bij de invoer van bepaalde goederen (Protocol nr. 11). Dit stelsel verplicht de importeur bij de afgifte van de invoervergunning een waarborg te storten, die de waarde der in te voeren goederen in vele gevallen te boven gaat.

De Overeenkomstsluitende Partijen verklaren zich bovendien bereid al deze beperkingen in een sneller ritme af te schaffen dan in de overeenkomst is bepaald (artikel 29).

Wat ten slotte de nationale monopolies van commerciële aard betreft, is voorzien in een geleidelijke aanpassing, welke ertoe moet leiden, dat aan het einde van de overgangperiode van 22 jaar elke discriminatie tussen de onderdanen van de Lid-Staten der Gemeenschap en van Griekenland, wat de voorwaarden van de voorziening en afzet betreft, is uitgesloten (artikel 31). De bepalingen van dit artikel dienen te worden geïnterpreteerd volgens de in de artikelen 37 en 90 van het Verdrag van Rome neergelegde beginselen (zie de interpreterende Verklaring nr. 1, opgenomen in bijlage II van de Slotakte).

III. BEPALINGEN BETREFFENDE LANDBOUW-PRODUKTEN

De associatieregeling is van toepassing op de landbouw en handel in landbouwprodukten. De algemene bepalingen van de overeenkomst zijn tevens op landbouwprodukten van toepassing, voor zover in de artikelen 33 t/m 43 niet anders is bepaald.

Het werd volstrekt noodzakelijk geacht de landbouwprodukten in de associatieregeling op te nemen, daar deze produkten het voornaamste deel uitmaken van de uitvoer van Griekenland naar de Gemeenschap. Om drieërlei reden bleek dit slechts bereikbaar door middel van bijzondere regelingen.

Het opstellen van bijzondere regels dient in de eerste plaats te beantwoorden aan het speciale karakter van de landbouw, daar te dezen de bepalingen, die op het gebied van het handelsverkeer in industrieproducten gelden, bezwaarlijk zonder bepaalde aanpassingen kunnen worden overgenomen.

De bijzondere bepalingen van de associatieovereenkomst

dienen verenigbaar te blijven met de beginselen en voorzieningen van het Verdrag van Rome en met name geen belemmering te vormen voor de totstandbrenging en uitvoering van het gemeenschappelijke landbouwbeleid.

Ten slotte is het noodzakelijk, althans in de eerste jaren van de werking der associatieovereenkomst en zulks in afwachting van een grotere differentiatie van de Griekse exportprodukten, aan Griekenland een aanzienlijke ontwikkeling van sommige zijner afzetgebieden voor landbouwprodukten in de Gemeenschap te waarborgen, met inachtneming van de natuurlijke gerichtheid zijner economie en van de noodzaak zijn deviezenreserves te vergroten, ten einde de toegenomen invoerbehoefden, met name op het gebied van investeringsgoederen, zoveel mogelijk te dekken.

Ten einde deze verschillende doeleinden te bereiken, zijn bepalingen vastgesteld, die beogen:

de wijze te bepalen, waarop het Griekse landbouwbeleid met het gemeenschappelijke landbouwbeleid zou moeten worden geharmoniseerd;

maatregelen vast te stellen, die, naar is gebleken, reeds in de eerste jaren van toepassing van de overeenkomst kunnen worden genomen.

De produkten, waarop dit hoofdstuk van de overeenkomst betrekking heeft, zijn opgenomen in de lijst van bijlage II. Daarin staan de produkten vermeld van bijlage II van het Verdrag van Rome en van Verordening nr. 7bis van de Raad der E.E.G.

1. Beginsel en regels voor de harmonisatie van het landbouwbeleid

De bijzondere regeling voor landbouwprodukten berust allereerst op het beginsel van de geleidelijke harmonisatie van het landbouwbeleid van de Gemeenschap en van Griekenland (artikel 33).

Deze harmonisatie heeft ten doel gelijkheid van behandeling te waarborgen voor de produkten van de Lid-Staten en van Griekenland op de markten van beide partijen, rekening houdend met de in artikel 39 van het Verdrag van Rome omschreven doeleinden voor het landbouwbeleid van de Gemeenschap. Het harmonisatieproces zal aan het einde van de 22-jarige overgangperiode (artikel 33, vierde alinea) moeten zijn voltooid.

Met het oog op deze harmonisatie zijn diverse maatregelen getroffen, waarbij de zelfstandigheid van de Gemeenschap met betrekking tot haar besluitvorming en vrijheid van handelen, alsook de wettige belangen van Griekenland worden gewaarborgd.

a. Bij de totstandkoming van het landbouwbeleid van de Gemeenschap zal de Gemeenschap rekening houden met de bijzondere positie, de mogelijkheden en de belangen van de Griekse landbouw (artikel 33, tweede alinea). Te dien einde bepaalt artikel 34, op welke wijze de Gemeenschap en Griekenland elkaar mededeling zullen doen van de maatregelen, welke zij van plan zijn op landbouwgebied te treffen; voorafgaand overleg hieromtrent zal in de Associatierraad moeten plaatsvinden.

b. Zodra de essentiële bepalingen betreffende de uitvoering van het gemeenschappelijke landbouwbeleid zijn vastgesteld in de Gemeenschap, zal de wijze waarop de aanpassing van het landbouwbeleid van Griekenland aan het gemeenschappelijke landbouwbeleid kan plaatsvinden, geschieden overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 35 en 36. Deze harmonisatieprocedure kan voor diverse produkten worden aangewend en de Gemeenschap kan er zich tegen verzetten, dat de harmonisatie slechts ten bate van Griekenland plaatsvindt (Verklaring nr. 1, aangenomen door de Raad op 19 mei 1961, alinea 1).

2. Te treffen maatregelen, die vooruitlopen op de harmonisatie van het landbouwbeleid

Aangezien de in het kader van de associatie voorgenomen harmonisatiemaatregelen slechts kunnen worden getroffen naar

mate het landbouwbeleid van de Gemeenschap tot stand komt, zijn, naast bovenstaande algemene bepalingen, specifieke maatregelen getroffen ten aanzien van bepaalde landbouwprodukten, ten einde rekening te houden met de belangen van Griekenland en van de Gemeenschap, onverminderd de oplossingen, welke in de Gemeenschap op het gebied van het gemeenschappelijke landbouwbeleid worden gekozen.

a. Voor de in bijlage III genoemde landbouwprodukten, die van bijzondere betekenis zijn voor de Griekse economie, bepaalt artikel 37, dat partijen, vooruitlopend op de harmonisatie, het stelsel van 12 jaar voor tarievenafbraak en voor niet-geliberaliseerde produkten het stelsel van afschaffing van contingenten in hun onderlinge verkeer zullen toepassen.

Protocol nr. 6, leden 2 en 3, bepaalt, in afwijking van het bovenstaande, dat de Lid-Staten van de Gemeenschap, ten einde met de bijzondere positie van de economie van Griekenland rekening te houden en tot de ontwikkeling daarvan bij te dragen, tegenover Griekenland vanaf de inwerkingtreding der overeenkomst — ter zake van douanerechten en contingenten — een gelijke of in sommige gevallen een gelijkwaardige regeling zullen toepassen als die zij in hun onderling verkeer toepassen of zullen toepassen, met inbegrip van eventuele versnellingsmaatregelen. In het laatste geval zullen de regels voor een overeenkomstige inspanning van Griekenland tegelijkertijd door de Associatierraad worden vastgesteld.

Wat de aanvaarding door Griekenland van het gemeenschappelijk douanetarief betreft, zij verwezen naar artikel 38, lid 1.

Enige beperkingen voor sommige produkten bleken echter volstrekt noodzakelijk om het gevaar van verstoringen op de markten der Gemeenschap tegen te gaan.

Deze beperkingen hebben betrekking op sommige verse vruchten, zoals citrusvruchten, voor rechtstreeks verbruik bestemde druiven en perziken. Te dezer zake zij verwezen naar Protocol nr. 18 (zie ook Verklaring nr. 4, aangenomen door de Raad op 12 juni 1961).

b. Ten aanzien van de landbouwprodukten die niet voorkomen op de lijst van bijlage III schrijft artikel 37, lid 2, een standstill op het gebied van de tarieven en contingenten voor; een en ander in afwachting van het moment waarop Griekenland overgaat tot harmonisatie van zijn landbouwbeleid. De Overeenkomstsluitende Partijen zullen elkander evenwel dezelfde tariefconcessies of dezelfde afschaffingen of verminderingen van kwantitatieve beperkingen toekennen als welke zij aan derde landen zouden toekennen.

Artikel 38, lid 2, bepaalt, dat het Griekenland vrij staat, de toepassing van het gemeenschappelijke douanetarief voor deze produkten uit te stellen totdat de Associatierraad een besluit ten aanzien van de harmonisatie heeft genomen.

c. Voor een beperkt aantal agrarische uitvoerprodukten van de Gemeenschap zijn, op aandringen van Nederlandse zijde, bijzondere bepalingen opgenomen in Protocol nr. 13 met het doel de uitvoer naar Griekenland te vergemakkelijken. Dit geschiedde omdat de tarievenafbraak, die in afwachting van de totstandkoming van het gemeenschappelijke landbouwbeleid moet plaatsvinden, betrekking heeft op produkten die bijna uitsluitend voor Griekenland van belang zijn. Griekenland zal inzonderheid gedurende tien jaar unilaterale afbraakmaatregelen moeten treffen voor de aan dit protocol gehechte lijst van produkten. Daarnaast zal Griekenland trachten, zowel voor de produkten die in voornoemde lijst zijn opgenomen als voor de overige landbouwprodukten uit de Gemeenschap, de invoermogelijkheden uit te breiden teneinde tot een harmonische ontwikkeling van het handelsverkeer in landbouwprodukten te komen.

3. Specifieke maatregelen met het oog op bepaalde produkten

a. *Maatregelen ter bevordering van de Griekse uitvoer van tabak en van rozijnen en krenten.*

Ten einde de uitvoer naar de Gemeenschap van bepaalde voor de Griekse economie bijzonder belangrijke landbouw-

produkten te bevorderen en rekening houdende met de te verwachten uitbreiding van de Griekse invoer uit de Gemeenschap, zijn ten slotte specifieke maatregelen voor ruwe tabak, afvallen van tabak en voor rozijnen en krenten vastgesteld, welke hoofdzakelijk op een versnelde verlaging der douanerechten en vervroegde totstandkoming van het gemeenschappelijk douanetarief neerkomen (Protocol nr. 15 en 17).

Voorts is overeengekomen, dat voor deze produkten — zoals reeds vermeld — voorafgaande instemming van de Associatierraad is vereist voor de algehele of gedeeltelijke schorsing van de heffing van rechten en bij opening van tariefcontingenten voor derde landen, indien deze contingenten een bepaalde hoeveelheid overschrijden (Protocol nr. 10).

Voor de ruwe tabak is de mogelijkheid voorzien om een tariefcontingent te vragen tot een maximum van 22.000 ton zonder verdere voorafgaande goedkeuring van de Griekse Regering. Deze bepaling is speciaal ter tegemoetkoming aan de moeilijkheden, welke voor de Beneluxlanden kunnen voortvloeien uit het hoge gemeenschappelijke buitentarief van de E.E.G., opgenomen. Intussen zullen de Benelux-landen alleen onder bijzondere omstandigheden een beroep doen op deze mogelijkheid, aangezien het in het voornemen van de Benelux-regeringen ligt om de gevolgen van de verhoging van het invoerrecht op ruwe tabak voor het consumptieprijspeil te compenseren door een accijnsverlaging. Ten behoeve hiervan is reeds een wetsontwerp bij de Staten-Generaal ingediend, waarin wordt voorgesteld de mogelijkheid te openen bij Koninklijk besluit de tabaksaccijns te verlagen.

Frankrijk en Italië hebben toegezegd tabak te zullen kopen (Protocol nr. 15, leden 5 en 6; zie ook de interpreterende Verklaring nr. 3, opgenomen in bijlage II van de Slotakte).

b. *Bepalingen betreffende het gemeenschappelijk landbouwbeleid voor deze produkten*

De Griekse delegatie wees tijdens de onderhandelingen herhaaldelijk op de uitzonderlijke betekenis die de teelt en de export van tabak en van rozijnen en krenten voor de Griekse economie hebben en zij achtte het volstrekt noodzakelijk, dat Griekenland met betrekking tot deze beide produkten aan de totstandbrenging van het gemeenschappelijke landbouwbeleid zou kunnen deelnemen. De besluiten welke ten deze in de Gemeenschap kunnen worden genomen, zouden namelijk, naar het oordeel van de Griekse delegatie, bijzonder ernstige gevolgen voor de Griekse belangen kunnen hebben; in het ergste geval zou Griekenland zelfs van een groot aantal voordelen, die het uit hoofde van haar associatie met de Gemeenschap met recht meent te mogen verwachten, kunnen worden uitgesloten.

De Gemeenschap erkent het belang van deze kwestie voor Griekenland, alsmede het gewicht dat dit land er aan hecht in zekere mate bij de totstandbrenging van het gemeenschappelijk landbouwbeleid inzake deze produkten betrokken te worden. Zij acht het echter niet mogelijk de volledige deelneming van Griekenland aan de totstandbrenging van het gemeenschappelijk landbouwbeleid in overweging te nemen. Deze deelneming zou in strijd zijn met het beginsel om de voorzieningen van de associatieovereenkomsten en die van de Gemeenschap volkomen gescheiden te houden.

Ten aanzien van rozijnen en krenten bepaalde de Gemeenschap zich ertoe te verklaren dat zij niet voornemens was voor dit produkt een gemeenschappelijke marktordening in te stellen (Verklaring van intentie nr. 1 opgenomen in bijlage I van de Slotakte).

In het bijzonder geval van tabak meent de Gemeenschap (Protocol nr. 16, leden 1, 2 en 3) dat het, ondanks de bovenvermelde principiële moeilijkheden, mogelijk is gedurende de eerste twee etappes van het Verdrag van Rome, waarin de besluiten van de Raad der E.E.G. met eenparigheid van stemmen worden genomen, voor Griekenland de mogelijkheid te openen zich in de Associatierraad tegen het aannemen van maatregelen, die op dit gebied door de Gemeenschap worden overwogen, te verzetten.

Met ingang van de derde etappe der overgangsperiode van

het Verdrag van Rome zal de vaststelling of de wijziging van dit beleid zodanig zijn, dat — met inachtneming van de algemene doelstellingen van het landbouwbeleid der Gemeenschap zoals in artikel 39 van het verdrag omschreven — de handhaving en ontwikkeling van de invoer van tabak uit Griekenland niet in gevaar komen.

Ingeval Griekenland niet in staat is zijn beleid te harmoniseren met dat van de Gemeenschap, zullen maatregelen worden getroffen, opdat de Griekse uitvoer naar de Gemeenschap dezelfde omvang behoudt.

Deze bepaling moet worden uitgelegd aan de hand van de Interpreterende verklaring nr. 4, opgenomen in bijlage II van de Slotakte, waarin bepaald wordt dat de invoermogelijkheden voor Griekse tabak moeten worden verwezenlijkt op grond van de in het kader van de Gemeenschap voor dit produkt vastgelegde regeling. Dit betekent onder meer, dat de bepalingen van de overeenkomst op zich zelf geen verplichte aankopen impliceren.

Bovendien zal de Associatieraad — nog altijd in het geval dat nog geen harmonisatie bestaat — moeten nagaan (Protocol nr. 16, lid 4) in hoeverre het mogelijk zal zijn de Griekse invoer van tabak te vermeerderen, met inachtneming van de afzetmogelijkheden op de gemeenschapsmarkt en van de bijzondere toestand die uit deze situatie kan voortvloeien (Verklaring nr. 4 opgenomen in bijlage II van de Slotakte).

Ten aanzien van deze laatste factor, waarmee de Associatieraad rekening moet houden, heeft de Raad der E.E.G. een intern besluit genomen, waarbij deze de verplichting op zich neemt om, indien aanzienlijke verschillen ontstaan tussen het respectievelijk door de Gemeenschap en Griekenland gevoerde beleid en in elk geval indien er zich een niet-harmonische ontwikkeling bij de bevoorrading zou voordoen, in gemeenschapsverband passende maatregelen te nemen (Uit-treksel van de notulen van de Raad der E.E.G. — 48e zitting van 12 juni 1961 — waarin het raadsbesluit en de daarbij behorende verklaringen werden opgenomen).

Ten slotte heeft de raad der E.E.G. tijdens zijn zitting van 19 mei 1961, nota genomen van een verklaring der commissie, waarbij deze toezegt ter zake van tabak en van rozijnen en krenten de verzoeken om vrijwaringsclausules wegens het zich verleggen van het handelsverkeer, welke een Lid-Staat zou kunnen doen, in gunstige overweging te nemen; met dien verstande, dat deze verklaring van intentie van de commissie de procedures voor voorafgaand overleg met de overige Regeringen, welke in het kader van de toepassing van artikel 115 van het Verdrag van Rome zijn ingesteld, niet aantast.

c. Maatregelen betreffende de Griekse wijnuitvoer.

Wijn vormt het onderwerp van Protocol nr. 14 (zie ook Verklaring nr. 3, aangenomen door de raad op 19 mei 1961).

d. Bepalingen inzake de Griekse katoenuitvoer.

Ofschoon katoen niet is opgenomen in bijlage II en derhalve in formeel zin geen landbouwprodukt is, moge toch te dezer plaatse worden gewezen op de Verklaring van intentie nr. 1, opgenomen in bijlage I van de Slotakte, waarin wordt bepaald, dat de Associatieraad de mogelijkheden zal onderzoeken om de katoenhandel tussen de Gemeenschap en Griekenland uit te breiden. Er dient op te worden gewezen, dat de praktische toepassing van deze bepalingen zal afhangen van de in de landen der Gemeenschap voor dit produkt bestaande handelsorganisatie.

4. Maatregelen tot verzachting of vrijwaring betreffende de regeling voor landbouwprodukten

In artikel 40 wordt bepaald, dat de Associatieraad de stand van zaken ieder jaar aan een onderzoek zal onderwerpen, met inachtneming van de reeds aangevatte harmonisaties, ten einde, ingeval het handelsverkeer zich niet harmonisch zou ontwikkelen, over te gaan tot aanvullende liberalisaties, ofwel tot herziening van de lijst van landbouwprodukten van bijlage III.

Voorts zullen zowel Griekenland als de Lid-Staten van de Gemeenschap of de Gemeenschap zelf, ingeval de geleidelijke afschaffing van douanerechten en kwantitatieve beperkingen tot zodanige prijzen zou leiden, dat de in artikel 39 van het Verdrag van Rome gestelde doeleinden in gevaar worden gebracht, de mogelijkheid hebben voor bepaalde produkten een stelsel van minimumprijzen toe te passen (artikel 41).

De minimumprijzen, welke de Lid-Staten onderling toepassen krachtens artikel 44 van het Verdrag van Rome, zijn ook op Griekenland toepasselijk (artikel 42).

Indien ten slotte de invoer van produkten, waarvoor in de invoerlanden een marktorganisatie bestaat, een schadelijke uitwerking heeft voor de markt van één of meer Lid-Staten der Gemeenschap of voor die van Griekenland, bestaat de mogelijkheid compenserende heffingen toe te passen (artikel 43).

IV. GEMEENSCHAPPELIJKE ACTIES EN HARMONISATIE-MAATREGELEN OP DE ANDERE TERREINEN VAN DE OVEREENKOMST

De associatieovereenkomst bepaalt zich niet zonder meer tot het instellen van een douane-unie, aangevuld met bijzondere bepalingen op landbouwgebied, maar omvat tevens diverse harmonisatiebepalingen, die — met inachtneming van de behoeften en mogelijkheden van Griekenland — betrekking hebben op de meeste van de gebieden, welke reeds in het Verdrag van Rome worden behandeld.

1. Verkeer van personen en verlenen van diensten

Ofschoon niet kon worden overwogen de bepalingen van de artikelen 48 en 49 van het Verdrag van Rome inzake het vrije verkeer van werknemers voor de onmiddellijke toekomst zonder meer tot Griekenland uit te breiden, vanwege de aanzienlijke verschillen tussen de toestand op de arbeidsmarkt in Griekenland en die in de Lid-Staten der Gemeenschap, zijn bijzondere voorzieningen in het vooruitzicht gesteld. Een en ander ter tegemoetkoming aan de herhaaldelijk door de Griekse Regering uitgesproken wensen op maatschappelijk gebied en aan haar verlangen de problemen inzake het gebrek aan werkgelegenheid in Griekenland tot een oplossing te brengen.

Artikel 44 bepaalt, dat het vrije verkeer van werknemers tussen de Gemeenschap en Griekenland niet eerder tot stand wordt gebracht dan aan het einde van de overgangperiode van 12 jaar en dat de bijzonderheden van de regeling die gedurende deze overgangperiode kan worden toegepast, door de Associatieraad kunnen worden vastgesteld; deze zal zich hierbij laten leiden door de dienovereenkomstige bepalingen van het Verdrag van Rome, alsmede door de toestand op de arbeidsmarkt in Griekenland.

Verder voorzien de artikelen 45 en 46 in de mogelijkheid maatregelen te treffen met betrekking tot de beroepsopleiding en uitwisseling van jeugdige werknemers, alsmede in het eventuele ontwerpen en ontwikkelen van programma's voor technische bijstand op het gebied van arbeidskrachten.

Ten aanzien van het recht van vestiging beogen de bepalingen van de artikelen 47 en 48 de vestiging van onderdanen van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere te vergemakkelijken overeenkomstig de dienovereenkomstige bepalingen van het Verdrag van Rome. De termijnen en de procedure voor de verwezenlijking van deze doelstellingen worden door de Associatieraad vastgesteld. De geleidelijke uitvoering van deze bepalingen zal plaatsvinden na het van kracht worden van de overeenkomstige maatregelen in de Gemeenschap en voor zover dit strookt met de economische en sociale positie van Griekenland.

Er zij op gewezen, dat deze bepalingen tevens de toevloeiing van particulier kapitaal naar Griekenland kunnen stimuleren, aangezien de geleidelijke afschaffing van de beperkingen op de vrijheid van vestiging een essentiële voorwaarde vormt voor het kapitaal uit de Gemeenschap om tot extra investeringen op

Grieks grondgebied over te gaan (vgl. artikel 62, tweede alinea).

Artikel 49 bepaalt, dat de Associatieraad zal beslissen welke maatregelen dienen te worden getroffen ten einde het dienstverkeer tussen beide partijen te vergemakkelijken.

De Associatieraad zal op al deze gebieden rekening moeten houden met de in Griekenland bestaande bijzondere omstandigheden, met name met het gebrek aan werkgelegenheid, waardoor bezwaarlijk, althans in de onmiddellijke toekomst, een volledige vrijheid in overweging kan worden genomen.

2. Vervoer

Ter zake van het vervoer bepaalt artikel 50, dat de bepalingen van het Verdrag van Rome inzake het vervoer worden uitgebreid tot Griekenland onder voorwaarden, vastgesteld door de Associatieraad. Ingeval de Raad der E.E.G. krachtens artikel 84, lid 2, van het Verdrag van Rome een besluit zou nemen met betrekking tot de zee- en de luchtvaart, zou de Associatieraad moeten beslissen of, in hoeverre en volgens welke procedure maatregelen voor de Griekse zee- en luchtvaart kunnen worden getroffen (artikel 50, lid 3).

3. Bepalingen betreffende de mededinging, het belastingwezen en de aanpassing van de wetgevingen

Ter zake van de regels betreffende de mededinging wordt in artikel 51 gesteld, dat de beginselen, welke zijn neergelegd in de artikelen 85, 86, 90 en 92 van het Verdrag van Rome door de overeenkomstsluitende partijen in hun associatiebetrekkingen zullen worden toegepast. Deze beginselen hebben betrekking op het gedrag van de ondernemingen (met inbegrip van openbare ondernemingen) op het gebied van de mededinging, alsook op door de Staten aan het bedrijfsleven verleende steunmaatregelen. De Associatieraad stelt de voorwaarden en de wijze van toepassing van deze beginselen binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst vast (artikel 52, lid 1).

Deze bepalingen van de overeenkomst verzekeren de geleidelijke harmonisatie in de associatie van de in genoemde artikelen van het Verdrag van Rome bedoelde mededingingsvoorwaarden.

Met betrekking tot de door de Staten verleende steunmaatregelen wordt erkend, dat Griekenland — gezien de levensstandaard en het gebrek aan werkgelegenheid daar te lande — tijdens de eerste tien jaar van de toepassing van de overeenkomst wordt geacht te verkeren in de positie, bedoeld in lid 3, a, van artikel 92 van het Verdrag van Rome. Daarom is bepaald, dat de steunmaatregelen ter bevordering van zijn economische ontwikkeling, indien deze maatregelen de voorwaarden waaronder het handelverkeer plaatsvindt niet zodanig veranderen, dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, als verenigbaar met de associatie worden beschouwd bij de toepassing van artikel 52, lid 1. Na verloop van bedoelde periode van tien jaar beslist de Associatieraad of het, gezien de op dat tijdstip in Griekenland bestaande economische situatie, noodzakelijk is, deze uitzonderingsclausule te handhaven.

Wat de andere bepalingen betreft — zoals die inzake de gelijke behandeling ter zake van binnenlandse belastingen (artikelen 53 en 54), dumping (artikel 56) en aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen (artikel 57) — erkennen partijen, dat de in de overeenkomstige artikelen van het Verdrag van Rome neergelegde beginselen op de associatie van toepassing moet worden verklaard en dat de Associatieraad, bij gebreke van bijzondere bepalingen in de overeenkomst, al naar het geval, de toepassingsvoorwaarden en de wijze van toepassing zal bepalen of aan partijen aanbevelingen zal doen, waarbij hun wordt verzocht passende maatregelen te treffen.

Ten aanzien van de in de artikelen 51 tot en met 53 genoemde onderwerpen (regels betreffende de mededinging en gelijke behandeling ter zake van binnenlandse belastingen)

kunnen partijen echter gebruik blijven maken van vrijwaringsmaatregelen (artikel 55) in geval van moeilijkheden, voortvloeiend hetzij uit het ontbreken van een beslissing van de Associatieraad ter uitvoering van de bepalingen van de artikelen 52 en 53, hetzij uit het niet toepassen van de door de Associatieraad ter zake genomen beslissingen of gedane aanbevelingen.

Vrijwaringsmaatregelen kunnen ook worden getroffen indien de Associatieraad in de betrekkingen tussen de Gemeenschap en Griekenland dumping vaststelt (artikel 56).

4. Economisch beleid

Ter zake van het economisch beleid is in de Associatieovereenkomst een zekere symmetrie ten opzichte van de dienovereenkomstige bepalingen van het Verdrag van Rome in acht genomen, hoewel het noodzakelijk was, rekening te houden met de Griekse situatie.

In de eerste plaats zal regelmatig overleg tussen de Lid-Staten der Gemeenschap en Griekenland in de Associatieraad plaatsvinden met het oog op de coördinatie van het beleid van elk der partijen, ten einde het evenwicht van hun betalingsbalans, de stabiliteit van hun valuta en van het prijspeil en tegelijkertijd de uitbreiding van hun economie te verzekeren. Dit overleg kan aanleiding geven tot het doen van aanbevelingen door de Associatieraad aan de overeenkomstsluitende partijen (artikel 58).

Evenzo dient iedere Staat, die partij is bij de overeenkomst, zijn wisselkoerspolitiek als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang te behandelen (artikel 59).

Voor het geval moeilijkheden of ernstig dreigende moeilijkheden in de betalingsbalans van Griekenland of van een Lid-Staat der Gemeenschap zouden optreden, moest een regeling worden ontworpen, waarbij rekening diende te worden gehouden met de op dit punt reeds in het Verdrag van Rome bestaande bepalingen.

In geval van moeilijkheden in de betalingsbalans van Griekenland zal de Associatieraad de toestand aan een onderzoek onderwerpen, ten einde de maatregelen aan te bevelen, die over en weer moeten worden getroffen om aan deze moeilijkheden het hoofd te bieden.

In geval van moeilijkheden in een van de Lid-Staten der Gemeenschap wordt de in artikel 108 van het Verdrag van Rome voorgeschreven procedure toegepast en moet de Associatieraad van de genomen vrijwaringsmaatregelen op de hoogte worden gebracht.

5. Betalingen en kapitaalverkeer

In artikel 61 is het beginsel neergelegd van liberalisatie der betalingen en overmakingen, die betrekking hebben op de tussen de overeenkomstsluitende partijen vastgestelde liberalisatiemaatregelen voor goederen, diensten, kapitaal en personen. De op deze gebieden overeengekomen liberalisatiemaatregelen worden derhalve niet in de praktijk tenietgedaan door de handhaving van beperkingen op betalingen of overmakingen. De te treffen maatregelen gelden ook voor overmakingen van salarissen. In de tweede alinea van lid 1 van artikel 61 geven de overeenkomstsluitende partijen evenwel hun voornemen te kennen hun betalingen in ruimer mate vrij te maken dan in bovenbedoelde maatregelen is bepaald, voor zover hun economische toestand en meer in het bijzonder hun betalingsbalans zulks toelaten. Tussen de overeenkomstsluitende partijen is evenwel, wat de in bijlage IV van de overeenkomst opgesomde onzichtbare transacties betreft, een standstill vastgesteld, terwijl elke beperkende maatregel aan de voorafgaande instemming van de Associatieraad is onderworpen.

De artikelen 62 en 63 behoeven geen nadere toelichting.

6. Handelspolitiek

Artikel 64 bepaalt, dat, ten einde tijdens de overgangperiode van 12 jaar de coördinatie van de handelspolitiek van partijen

ten opzichte van derde landen te verzekeren, in de Associatieraad overleg zal worden gepleegd. Na het verstrijken van deze overgangperiode versterken de Gemeenschap en Griekenland in de Associatieraad de coördinatie van hun handelspolitiek, ten einde tot een op uniforme beginselen berustende handelspolitiek te komen.

Voorts wordt in lid 3 van artikel 64 een bijzonder geval behandeld, namelijk de sluiting van een overeenkomst inzake toetreding tot of associatie met de Gemeenschap van een derde land in de toekomst. Deze bepaling moet worden gezien in het licht van de interpreterende Verklaring nr. 2, opgenomen in bijlage II van de Slotakte, alsmede van de interpretatie, die door de Gemeenschap aan deze bepaling wordt gegeven en aan de Griekse delegatie is medegedeeld (vgl. de briefwisseling van 9 juli 1961 tussen de voorzitters der delegaties van de Gemeenschap en van Griekenland), en van de verklaring der E.E.G.-commissie, waarvan de raad tijdens zijn zitting van 19 mei 1961 nota heeft genomen. Bepaald is, dat bij het sluiten van een dergelijke overeenkomst overleg zal moeten plaatsvinden, opdat volledig rekening wordt gehouden met de „in deze overeenkomst omschreven wederzijdse belangen”, d.w.z. met de bijzondere belangen zowel van Griekenland als van de Lid-Staten der Gemeenschap en van de Gemeenschap als zodanig. Daarbij wordt erkend, dat onder de wederzijdse belangen, waarmede rekening moet worden gehouden, dient te worden begrepen het belang, dat de Gemeenschap heeft bij toetreding tot of associatie met de Gemeenschap van andere bevriende landen (interpreterende Verklaring nr. 2, opgenomen in bijlage II van de Slotakte).

Overeengekomen is, dat deze bepaling alleen betrekking heeft op de overeenkomsten, die later door de Gemeenschap zullen worden gesloten. Zij is derhalve niet van toepassing op de landen en gebieden die reeds met haar zijn geassocieerd en in bijlage IV van het Verdrag van Rome zijn vermeld (briefwisseling van 9 juli 1961).

Ten slotte heeft de raad tijdens zijn zitting van 19 mei 1961 nota genomen van een verklaring der commissie, dat lid 3 van artikel 64 de Gemeenschap geen juridische verplichting oplegt, die aanleiding kan geven tot een beroep op een scheidsrechtelijke instantie, noch aan Griekenland het recht verleent compensaties te verlangen.

In geval van associatie kunnen de betrekkingen tussen Griekenland en de nieuwe geassocieerde Staat, na overleg met de Gemeenschap, in een bijzondere overeenkomst worden vastgelegd. In geval van toetreding zullen eventuele consequenties voor de rechten en verplichtingen van Griekenland, die uit de tegenwoordige overeenkomst voortvloeien, in een aanvullend protocol moeten worden behandeld (artikel 64, lid 3).

V. FINANCIËLE HULP

De associatieovereenkomst omvat ook bepalingen betreffende financiële hulp.

In de eerste plaats is er rekening mee gehouden, dat de overige bepalingen van de overeenkomst, met name die betreffende de douane-unie, weliswaar aan Griekenland zeer grote voordelen verschaffen, doch ook aan dit land verplichtingen opleggen, die voor zijn economie (welke, zoals reeds is gezegd, een ontwikkeling doormaakt) een grotere krachtsinspanning voor de komende jaren betekenen. Voorspreken de Partijen het verlangen uit de versnelde ontwikkeling van de Griekse economie te bevorderen, ten einde het nastreven van de doelstellingen der overeenkomst voor Griekenland te vergemakkelijken. Hierbij is inzonderheid er mede rekening gehouden, dat de gezamenlijke regelingen, waarin met het oog op de associatie is voorzien, zijn vastgesteld in het vooruitzicht, dat Griekenland later tot de Gemeenschap zal toetreden; in de preambule en in artikel 72 van de overeenkomst wordt hierop gewezen.

Ter bevordering van deze economische ontwikkeling is het noodzakelijk gebleken aan dit land financiële steun toe te zeggen. Daartoe wordt in Protocol nr. 19 bepaald, dat verzoeken om financiering van investeringsprojecten, die bijdragen tot verhoging van de produktiviteit der Griekse economie en die

de verwezenlijking van de doelstellingen der overeenkomst bevorderen, door de Griekse Staat en door Griekse ondernemingen kunnen worden ingediend tot een totaal bedrag van 125 miljoen dollar. Dit bedrag kan gedurende de eerste vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst worden gebruikt.

In de overeenkomst inzake het Financiële Protocol, ondertekend door de vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten van de E.E.G. (*Trb.* 1961, 134), wordt onder meer bepaald, dat bedoelde leningen op normale wijze door de Europese Investeringsbank zullen worden verstrekt en gefinancierd.

Voorts zijn in de overeenkomst enige bepalingen van interne aard vastgelegd.

Ook moge de aandacht worden gevestigd op een aantal interpreterende verklaringen, welke de Raad tijdens zijn op 19 mei 1961 gehouden 46ste zitting heeft aangenomen.

In een aan de Slotakte gehechte verklaring van intentie (Verklaring nr. 2, opgenomen in bijlage I van de Slotakte), verklaren de Lid-Staten der Gemeenschap — zich bewust van het belang dat Griekenland in verband met de ontwikkeling van zijn economie heeft bij continuïteit van financiering uit het buitenland — zich bereid om deze aangelegenheid tijdens de eerste vijf jaar na de inwerkingtreding van de associatieovereenkomst te bestuderen en in het bijzonder om een beroep van Griekenland op de middelen van de Europese Investeringsbank te overwegen.

Het bleek echter gewenst thans nog niet vooruit te lopen op oplossingen die voor dit vraagstuk zullen worden gekozen, noch in het huidige stadium de voorwaarden en bijzonderheden van een eventueel beroep van Griekenland op middelen van de Europese Investeringsbank nader te bepalen.

In deze geest hebben de Lid-Staten der Gemeenschap in een verklaring van intentie, die aan de Griekse delegatie is toegezonden (briefwisseling van 9 juli 1961 tussen de Voorzitters der delegaties van de Gemeenschap en van Griekenland), verklaard dat deze vraagstukken zullen worden onderzocht in het licht van de omstandigheden van het ogenblik, mede met inachtneming van de behoeften der Griekse economie en van de beschikbaarheid van andere internationale financieringsmiddelen.

VI. ALGEMENE EN SLOTBEPALINGEN

Titel VI van de overeenkomst, met het opschrift „Algemene en Slotbepalingen”, bevat de bepalingen der overeenkomst met betrekking tot de instellingen, belast met het verzekeren van de goede werking der associatie, alsmede een aantal bepalingen van algemene of juridische aard.

1. Institutionele bepalingen

Twee beginselen liggen ten grondslag aan het institutionele systeem:

a. Zoals blijkt uit de beginselen waardoor de Overeenkomstsluitende Partijen zich hebben laten leiden en waarnaar in de inleiding van deze toelichting wordt verwezen, heeft de Gemeenschap, toen zij het voor de associatie bedoelde institutionele systeem vaststelde, zich er in de eerste plaats op toegelegd haar autonomie te behouden, zodat de met het oog op de associatie getroffen voorzieningen de werking der instellingen van de Gemeenschap niet zouden kunnen aantasten. Daarom is de gedachte aan een mogelijke rechtstreekse deelneming van Griekenland aan de instellingen der Gemeenschap losgelaten en is voor de associatie een speciaal voor dit doel ontworpen institutionele regeling getroffen.

b. Met het oog op bovenstaande overweging, alsook ten einde aan Griekenland de mogelijkheid te waarborgen zijn belangen in het kader van de associatie te doen gelden, is besloten het institutionele systeem te baseren op het bilateraal beginsel.

Een der belangrijkste kenmerken hiervan is, dat de Associatieraad zijn besluiten in onderlinge overeenstemming der

beide partijen, d.w.z. de Lid-Staten en de Gemeenschap enerzijds, en Griekenland anderzijds, zal nemen (artikel 65, lid 4). Voorts wordt het voorzitterschap van de Associatieraad bij toerbeurt voor de tijd van zes maanden uitgeoefend door een vertegenwoordiger van de Gemeenschap en een vertegenwoordiger van Griekenland (artikel 66, alinea 1).

De structuur van het systeem is betrekkelijk eenvoudig.

a. Instellingen van een Associatieraad

Hiervoor zij verwezen naar de desbetreffende bepalingen (artikelen 65 en 66).

Wat de bevoegdheden van de Associatieraad betreft, zij erop gewezen, dat de Raad:

voor de tenuitvoerlegging der overeenkomst besluiten kan nemen, waaraan beide partijen eenstemmig hun goedkeuring hebben gehecht en die voor elk hunner de verplichting medebrengen die maatregelen te treffen, welke voor de tenuitvoerlegging van deze besluiten noodzakelijk zijn;

aanbevelingen kan doen, inzonderheid na de beraadslagingen, die in zijn midden dienen plaats te vinden en waarvan sprake is in talrijke bepalingen van de overeenkomst.

Het belang van de bevoegdheden van de Associatieraad is daarin gelegen, dat de overeenkomst in tal van gevallen aan de Associatieraad overlaat nadere regels vast te stellen voor de toepassing van die bepalingen, welke slechts algemene beginselen bevatten.

b. Vaststelling van de houding van de Gemeenschap in het kader van de Associatieraad

Gezien het bilateraal karakter der overeenkomst, ten gevolge waarvan de Gemeenschap en de Lid-Staten te zamen slechts over één stem in de Associatieraad beschikken, was het noodzakelijk, vast te stellen op welke wijze deze zich in de Associatieraad zal doen horen.

Dit vraagstuk vormt het onderwerp van de interne overeenkomst inzake maatregelen en procedures, nodig ter toepassing van de Associatieovereenkomst (*Trb.* 1961, 133). In het bijzonder moge worden verwezen naar artikel 1 van deze interne overeenkomst, waarin de wijze wordt omschreven, waarop het standpunt zal worden bepaald, dat door de Lid-Staten en door de Gemeenschap zal worden verdedigd in het kader van de Associatieraad (zie ook de interpreterende verklaring betreffende dit artikel).

Aanvankelijk werden de volgende mogelijkheden overwogen: hetzij om, ter vaststelling van de houding van de Gemeenschap de voorschriften van het Verdrag van Rome op alle overeenkomstige gebieden der Associatieovereenkomst toe te passen;

hetzij om, ter vaststelling van de gemeenschappelijke houding in de Associatieraad, de bepalingen met betrekking tot de onderscheiden bevoegdheden van de instellingen van de Gemeenschap op het gebied van de externe betrekkingen toe te passen.

Het aanvaarde compromis bestaat hierin, dat deze laatste mogelijkheid is gekozen, maar de strekking van deze bepaling in het licht van de in artikel 5 van de overeenkomst vervatte herzieningsclausule dient te worden gezien. In dit artikel wordt bepaald, dat de Raad van de E.E.G. uiterlijk aan het einde van de tweede etappe van het Verdrag van Rome tot herziening van het systeem zal overgaan, in de geest van de aan deze overeenkomst gehechte Verklaring van intentie nr. 2. In deze verklaring wordt vastgesteld, dat de herziening ten doel zou moeten hebben de procedure voor de vaststelling van de gemeenschappelijke houding in de Associatieraad zoveel mogelijk aan de procedures van het Verdrag van Rome aan te passen.

Wanneer een Lid-Staat van de Gemeenschap het nodig oordeelt zijn toelucht te nemen tot de artikelen 10, 55, 56 of 67 van de overeenkomst (verlegging van het handelsverkeer of economische moeilijkheden, mededingingsregels, gerechtelijk ingrijpen), dient deze Staat eerst de overige Lid-Staten te raadplegen. Indien niet met eenparigheid van stemmen anders wordt beslist, is het in de Raad uitgedrukte standpunt

van de Gemeenschap dat van de betrokken Lid-Staat (artikel 4 van de overeenkomst).

Ten einde de uitdrukking „overeenkomstsluitende partijen”, die in talrijke bepalingen van de overeenkomst volgens het zinsverband in verschillende betekenissen voorkomt, nader te bepalen, is overeengekomen, dat onder deze uitdrukking enerzijds wordt verstaan de Gemeenschap en de Lid-Staten, dan wel alleen hetzij de Lid-Staten, hetzij de Gemeenschap, en anderzijds het Koninkrijk Griekenland. De in elk afzonderlijk geval aan deze uitdrukking toe te kennen betekenis zal worden afgeleid uit de desbetreffende bepalingen van de overeenkomst, alsmede uit de overeenkomstige bepalingen van het verdrag tot oprichting van de Gemeenschap. In sommige gevallen, zoals in de artikelen 10, 55 en 56 van de Associatieovereenkomst, betekent de uitdrukking „overeenkomstsluitende partijen” de Lid-Staten gedurende de overgangperiode van het Verdrag van Rome en de Gemeenschap na het verstrijken van die periode (Verklaring nr. 5, opgenomen in bijlage II van de Slotakte).

c. Aanpassing van de besluiten van de Associatieraad aan het juridische stelsel van de Gemeenschap

De Associatieovereenkomst bevat geen enkele bepaling die de onmiddellijke toepassing van de besluiten van de Associatieraad op het grondgebied der Overeenkomstsluitende Partijen toestaat. Dientengevolge bleek het noodzakelijk vast te stellen op welke wijze de besluiten van de Associatieraad in de interne rechtsorde van de Gemeenschap of van de Lid-Staten zullen moeten worden overgenomen. De desbetreffende materie is geregeld in artikel 2 van de Interne Overeenkomst inzake maatregelen en procedures nodig ter toepassing van de Associatieovereenkomst. Dit artikel bepaalt, dat de besluiten en aanbevelingen van de Associatieraad op gebieden die onder de bevoegdheid van de Gemeenschap vallen, het onderwerp dienen te vormen van besluiten van de Raad der E.E.G. die, na raadpleging van de commissie, met eenparigheid van stemmen zijn genomen (artikel 2, lid 1). In de overige gevallen treffen de Lid-Staten de voor de toepassing nodige uitvoeringsmaatregelen (artikel 2, lid 2).

d. Regeling van geschillen

De regeling van geschillen die zouden kunnen rijzen door de toepassing of de interpretatie der Associatieovereenkomst vormt het onderwerp van een compromis, dat is vervat in artikel 67. De Gemeenschap zou hebben gewenst eenheid van jurisprudentie en interpretatie tot stand te brengen tussen het Verdrag van Rome en de Associatieovereenkomst, zulks vooral met het oog op het nauwe verband tussen het voor de Gemeenschap en voor de Associatie geldende recht. Hiertoe had de bevoegdheid van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen tot de door de Associatieovereenkomst aan de orde gestelde problemen kunnen worden uitgebreid, in welk verband bij voorbeeld een Griekse rechter aan een speciale Kamer van het Hof had kunnen worden toegevoegd. Deze oplossing achtte de Griekse delegatie onaanvaardbaar en met name onverenigbaar met het aan de overeenkomst ten grondslag liggende bilaterale beginsel. Een compromis bleek derhalve noodzakelijk, waarbij nochtans is overeengekomen, dat gedurende de eerste vijf jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst, de president van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen de derde scheidsrechter zal zijn.

e. Samenwerking op het parlementaire vlak

Ten slotte voorziet artikel 71 — in dezelfde geest als die welke heeft geleid tot de oprichting van een Europees Parlement in het kader van de E.E.G. — het nemen van maatregelen om de samenwerking tussen de Overeenkomstsluitende Partijen, inzonderheid op het parlementaire vlak, uit te breiden.

2. Andere bepalingen van algemene aard

Titel VI der overeenkomst behoeft in het algemeen geen nadere toelichting.

Aan twee bepalingen dient evenwel bijzondere aandacht te worden geschonken:

a. De vrijwaringsclausule vervat in artikel 68 der Overeenkomst

De formulering van artikel 68 is tot stand gekomen na talloze besprekingen. Uiteindelijk is het compromis bereikt, dat in geval van ernstige moeilijkheden een beroep kan worden gedaan op een vrijwaringsclausule, die onder gelijke voorwaarden als de in artikel 226 van het Verdrag van Rome bedoelde vrijwaringsmaatregelen van kracht zal zijn.

Aan het einde van de overgangperiode van het Verdrag van Rome zullen Griekenland en de Gemeenschap als zodanig in het kader van de Associatieraad besluiten of de maatregelen als bedoeld in artikel 226, dat dan niet meer van toepassing zal zijn, van toepassing blijven in hun wederzijdse betrekkingen.

Ten slotte dient erop te worden gewezen, dat — met het oog op de gevolgen, die uit de bepalingen der overeenkomst ten aanzien van de landbouwproducten zouden kunnen voortvloeien voor de Italiaanse markt van olijven en olijfolie — de Raad heeft verklaard nota te hebben genomen van de verklaring van de commissie, waarin deze aan de Italiaanse Regering de verzekering geeft, dat zij bereid is thans reeds aan de Italiaanse Regering toe te staan om zich, op grond van artikel 68 der overeenkomst, te beroepen op artikel 226 van het verdrag tot oprichting der Gemeenschap.

b. Vooruitzicht inzake latere toetreding van Griekenland

Het is van bijzonder belang, dat artikel 72 der overeenkomst de in de vierde overweging van de Preambule vervatte gedachte nader omschrijft door te bepalen, dat — wanneer de werking van de Associatieovereenkomst het toelaat de gehele aanvaarding door Griekenland van de uit het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te overwegen — de Overeenkomstsluitende Partijen de mogelijkheid van Griekenlands toetreding tot de Gemeenschap zullen onderzoeken.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken,

J. W. DE POUS.

De Minister van Landbouw en Visserij,

V. G. M. MARIJNEN.

De Minister van Financiën,

J. ZIJLSTRA.

BIJLAGE I

Resolutie met betrekking tot de raadpleging van het Europese Parlement inzake de overeenkomst, waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland

Het Europese Parlement,

1. overeenkomstig artikel 238 van het E.E.G.-verdrag door de raad geraadpleegd over de op 9 juli 1961 te Athene gesloten overeenkomst, waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland,

2. overtuigd van de politieke betekenis van deze eerste concrete toepassing van artikel 238 van het E.E.G.-verdrag, waarbij het open karakter van de Europese Gemeenschap duidelijk in het licht wordt gesteld,

3. geleid door de wens, dat deze associatie Griekenland in staat zal stellen geleidelijk de plaats in te nemen, die het temidden van de in de Europese Gemeenschap verenigde volkeren toekomt,

4. na bestudering van de inhoud van de Associatieovereenkomst, van de bijbehorende bijlagen en protocollen, van de slotakte en de bijlagen daarvan, van de op 9 juli 1961 gevoerde briefwisseling, alsmede van de interne bepalingen van de Gemeenschap enerzijds en van de namens de bijzondere commissie door de heren Kreyszig, Bégué en Duvieusart opgestelde verslagen (doc. 60) anderzijds;

I

Wat betreft de economische en financiële bepalingen

Het Parlement

5. stelt vast, dat de associatie van Griekenland berust op een douane-unie, die naar het voorbeeld van het E.E.G.-verdrag door een aantal bepalingen zal worden aangevuld;

6. juicht het in de eerste plaats toe, dat de Overeenkomst inzake de douane-unie een aantal bepalingen bevat, die als elementen van een verdergaande economische unie moeten worden beschouwd;

7. heeft kennis genomen van het feit, dat ten gevolge van de economische, financiële en sociale toestand van Griekenland een aantal bijzondere bepalingen in de overeenkomst noodzakelijk waren;

8. wijst er tevens op, dat de bijzondere omstandigheden, waarmede ten aanzien van Griekenland terdege rekening moest worden gehouden, geen precedent mogen vormen bij het sluiten van associatieovereenkomsten met andere landen;

9. acht het noodzakelijk erop te wijzen, dat het beginsel van het gemeenschappelijk douanetarief volledig dient te worden gehandhaafd en dat de bijzondere regeling ten aanzien van Griekenland slechts kan worden gerechtvaardigd op grond van de huidige stand van de Griekse economie;

10. betreurt, dat de bepalingen inzake de financiële steun weinig bevredigend zijn, aangezien zij geen enkel uitsluitel geven over de vraag, voor welke doeleinden deze steun zal worden aangewend;

11. spreekt derhalve de wens uit, dat de Europese Investeringsbank, die met de toekenning van de leningen is belast, erop toeziet, dat de doelstellingen van de Associatieovereenkomst daadwerkelijk worden verwezenlijkt: het bevorderen van een gestadige en evenwichtige versterking van de commerciële en economische betrekkingen tussen de overeenkomstsluitende partijen en het waarborgen van de versnelde ontwikkeling van de economie van Griekenland, alsmede de verruiming van de werkgelegenheid en de verbetering van de levensomstandigheden van het Griekse volk;

II

Wat betreft de bepalingen inzake de landbouw

Het Parlement

12. stelt vast, dat het gebrek aan een definitieve beslissing inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Zes heeft

geleid tot ernstige moeilijkheden tijdens de onderhandelingen, waardoor de tekst van de overeenkomst zeer gecompliceerd is;

neemt er kennis van:

13. dat de landbouw een integrerend bestanddeel vormt van de Associatieovereenkomst;

14. dat de Associatieovereenkomst met Griekenland gericht is op harmonisatie tussen het landbouwbeleid van de Gemeenschap enerzijds en het Griekse landbouwbeleid anderzijds;

15. dat, gezien de dringende vereisten van de Griekse economie, aan de landbouwproductie bij voorbaat een aantal faciliteiten wordt toegekend;

16. dat Griekenland als tegenpresatie thans reeds faciliteiten toekent voor bepaalde produkten uit de Gemeenschap;

17. dat de voorgeschreven afschaffing van tarieven en contingenten gepaard gaat met een aantal vrijwaringclausules, die de markt voor landbouwprodukten binnen de grenzen van het Europa der Zes tegen verstoringen moeten beschermen;

18. hoopt dat de tenuitvoerlegging van de bepalingen van de overeenkomst op zodanige wijze zal geschieden dat de menselijke — sociale, economische en politieke — doelstellingen die met verwijzing naar het Verdrag van Rome in de preambule van de overeenkomst worden genoemd, ten volle worden verwezenlijkt;

19. dringt aan op de nodige soepelheid bij het nemen van initiatieven, doch ook op gestrengheid van controle ter waarborging van de wettige belangen van de beide overeenkomstsluitende partijen.

III

Wat betreft de institutionele aspecten

Het Parlement

20. stelt vast, dat de overeenkomst in wezen een associatie tot stand brengt zoals deze in de huidige bijzondere toestand van Griekenland mogelijk was, waarbij echter ruimte wordt gelaten voor een definitieve toetreding van Griekenland tot de Gemeenschap;

21. keurt de overeenkomst goed voor zover door de institutionele bepalingen enerzijds de zelfstandigheid van de communautaire instellingen en anderzijds de paritaire positie van de geassocieerde partijen in de associatieraad worden geëerbiedigd;

22. wijst op de veelvuldigheid en de uiteenlopende aard van de taken waarmee de Associatieraad is belast;

23. is van mening, dat deze zijn taken slechts op doeltreffende wijze kan verrichten door bemiddeling van een Permanent Comité voor de Associatie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Griekse Regering enerzijds en uit vertegenwoordigers van de E.E.G.-Commissie en permanente vertegenwoordigers van de Regeringen anderzijds;

24. spreekt voorts de wens uit, dat de Europese Gemeenschap erop zal toezien, dat haar optreden en haar actie in de Associatieraad en in het Permanent Comité plaatsvinden door bemiddeling van haar huidige administratieve organen en dat de instelling van nieuwe en zelfstandige administratieve diensten wordt vermeden;

25. spreekt de wens uit, dat de deelnemende Staten, telkens als zulks mogelijk zal zijn, in de Associatieraad zullen worden vertegenwoordigd door de Ministers, die deel uitmaken van de Raad van de Gemeenschap;

26. is van mening, dat voor een goede werking van de associatie de oprichting is vereist van een parlementaire commissie, op paritaire basis samengesteld uit leden van het Europese Parlement en van het Griekse Parlement. Deze commissie zal alle vraagstukken moeten behandelen, die uit de associatieovereenkomst voortvloeien, met name aan de hand van een verslag, dat haar jaarlijks door de Associatieraad zal worden voorgelegd;

27. verzoekt de Associatieraad overeenkomstig artikel 71 van de associatieovereenkomst tijdens zijn eerste bijeenkomst de nodige maatregelen te treffen om in samenwerking met het Europese Parlement en met het Griekse Parlement deze parlementaire commissie in het leven te roepen.

Het Europese Parlement,

28. rekening houdend met de aanzienlijke verschillen, die thans tussen de Griekse economie en de economie van de deelnemende Staten van de Gemeenschap bestaan;

met nadruk wijzend op het feit, dat de bepalingen van de Associatieovereenkomst in dit licht moeten worden gelezen en dat deze bepalingen derhalve niet mogen worden geacht een precedent te vormen voor latere associatieovereenkomsten, die op zich zelf zullen worden beoordeeld;

29. stelt vast, dat de Associatieovereenkomst verenigbaar is met de bepalingen en de geest van het E.E.G.-verdrag;

spreekt zich uit ten gunste van het sluiten van de Associatieovereenkomst overeenkomstig artikel 238 van het Verdrag van Rome.

BIJLAGE II

Tijdens de 52ste zitting van de Raad van Ministers van de Europese Economische Gemeenschap, gehouden te Brussel op 25, 26, en 27 september 1961, heeft de Raad het navolgende besluit genomen:

„Le Conseil de la Communauté Economique Européenne,

VU les dispositions du Traité instituant la Communauté Economique Européenne et notamment son article 238,

VU l'Accord créant une association entre la Communauté Economique Européenne et la Grèce signé à Athènes le 9 juillet 1961,

VU la consultation de l'Assemblée Parlementaire Européenne en date du 19 septembre 1961,

Décide:

Article 1

Sont conclus, approuvés et confirmés au nom de la Communauté l'Accord créant une Association entre la Communauté Economique Européenne et la Grèce, ses Annexes et Protocoles, ainsi que les déclarations annexées à l'Acte Final, signés à Athènes le neuf juillet mil neuf cent soixante et un.

Article 2

Le Président du Conseil procède à la notification de la présente décision conformément à l'article 75, alinéa 2 de l'Accord d'Association."